

PRESCRIPTION

Dr.M.Zabihi
PhD of Pharmacology
Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

اصول نسخه نویسی صحیح

خطاهای دارویی

قوانین و مقررات

مشخصات یک نسخه

- نوع نسخه
- مشخصات بیمار
- مشخصات پزشک
- تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
- سمبل نسخه
- ردیف
- شکل دارو
- نام دارو
- تعداد دارو
- دستور مصرف دارو
- قیمت

Rx

1- [نام دارو] [شکل دارو] [واحد دارو] [تعداد] [قیمت]
[دستور مصرف]

2-

3-

[جمع قیمت]
[سهم بیمه شده]
[سهم سازمان]

[تاریخ نسخه] [تاریخ اعتبار]

نام:

صفحه:

تاریخ تولد:

نوع بیمه:

شماره بیمه:

شماره سریال:

شعبه - استان:

مهر و امضاء پزشک

مهر و امضاء داروخانه:

نوع نسخه

مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

نسخه آزاد

اشتباهات قابل رهگیری نیست

تأمین اجتماعی

خدمات درمانی

نیروهای مسلح

کمیته امداد

بانک ها

بیمه ایران

بیمه سینا

...

نوع بیمه

مشخصات بیمار

مشخصات پزشک

تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)

سمبل نسخه

ردیف

شکل دارو

نام دارو

واحد دارو

تعداد دارو

دستور مصرف دارو

قیمت

■ نام و نام خانوادگی بیمار

تشابه اسمی

هر نسخه برای یک نفر

■ تاریخ تولد (سن بیمار)

پیشگیری از خطای تنظیم دوزاژ

(۳۰ قطره از قطره پلازیل بجای ۳ قطره در نوزاد)

مهر نظام پزشکی

نام و نام خانوادگی پزشک

تخصص پزشک

شماره نظام پزشکی

درج مهر در محل مناسب

امضاء پزشک

نسخه بدون مهر و امضاء پزشک

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

تاریخ نسخه

- دستور دارویی ارزش حقوقی دارد و مرتبط با تاریخ تجویز است

- الزامی است (امکان تحویل نسخه ای دیگر از دفترچه)

- مخدوش نباشد

تاریخ اعتبار بیمه

- ثبت تاریخ اعتبار

- تا آخرین برگ دفترچه

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)

سمبل نسخه

ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

R یا Rx

Recipe

هو الشافی

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه

ردیف

شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

• سمت چپ نسخه

معرف تعداد اقلام دارویی نسخه

تجویز حد اقل تعداد دارو

اهمیت میانگین اقلام برای سازمانهای بیمه گر

Polypharmacy

- تجویز دارو بیش از نیاز بیمار
- مشکل شایع تجویز دارو در سالمندان

• علل پلی فارماسی

- مراجعه به پزشکان متعدد
- مشکلات متعدد بیمار
- تجویز دارویی جدید برای پوشاندن عوارض داروهای تجویز شده

• معضلات پلی فارماسی

- کاهش کامپلیانس بیمار
- افزایش عوارض جانبی دارو
- افزایش تداخلات و خطاهای دارویی

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

Dosage Form

- معمولاً سمت چپ نام دارو
- بصورت اختصاری
- انواع اشکال دارویی (Dosage form)
Perl ، (Comp) Tab ، Cap
Oral Sol ، Elix ، Susp ، Syr
irrigate sol. ، Vial ، (Serum) Inf ، Inj ، Amp
(gtt) ، Oph Oint ، Nasal و Ear و Oph. Drop
Nasal Spray ، Spray
Enema ، Supp
Vaginal Gel ، Vaginal Tab ، Vaginal Cream
(Top) Patches ، Sol ، Lot ، Cream ، Ointment
Body Lot ، shampoo ، soap
- تشابه اشکال دارویی
- اشتباه از مصرف یک دارو از دو شرکت متفاوت
- متناسب با سن و شرایط بیمار¹²

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

•Tablets

•Chewable

Tab.Dimethicone , Tab. vitamin E 100 mg , Tab. ASA 100mg

•Enteric Coated (EC)

Bisacodyl , ASA 80mg, digestive, pancreatine

•Sustained Release (SR)

Teophlyline Retard , Nitrocantin 2.6 , 6.4

•Sublingual/Buccal

• Tab. or Perl TNG

•FC

ferrsolin , finastride

•MC

ASA 500mg

•Scored

alprazolam, captopril, acetaminophen

نوع بیمه
 مشخصات بیمار
 مشخصات پزشک
 تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
 سمبل نسخه
 ردیف
شکل دارو
 نام دارو
 واحد دارو
 تعداد دارو
 دستور مصرف دارو
 قیمت

داروهای ترکیبی (ساختنی)

• محلول

• پماد

• کرم

• جامد (پودر ، کپسول ، ...)

• سازگار بودن اجزاء فرمول با یکدیگر

ناسازگاری فیزیکی: پماد در الکل یا آب

ناسازگارهای شیمیایی

NaCl	3%
Eucerine q.s	70 gr

Clobetazole	20gr
s.Acid	5%
Eucerine q.s	50 gr

Minoxidile	5%
P.Glychole	10%
Alchol 70°	q.s 100 ^{cc}

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
نستور مصرف دارو
قیمت

• درج نام کامل دارو به انگلیسی

▪ آنتی هیستامین دکترستانت

• انتخاب مناسب ترین دارو از هر دسته دارویی

▪ داروهای خواب آور

▪ داروهای ضد افسردگی

▪ داروهای ضد سایکوز

▪ داروهای ضد فشار خون

▪ دیس لیپیدمی

▪ آنتی بیوتیک ها

▪ NSAIDs

• تجویز به ترتیب اهمیت

■ ژنریک یا تجاری

نام ژنریک: ارزان تر ، امکان انتخاب بیمار یا داروساز

نام تجاری = یا در تعهد بیمه نیست یا تعهد حداقل قیمت (زولوفت - تلفست)

■ خوش خط ، واضح ، بدون خط خوردگی

■ داروهای تحت کنترل مخدرها(ترامادول) ، روان گردانها (متیل فنیدات)

■ توجه به تشابهات اسمی

clobetazole – clotrimazole

methimazole – metromidazole

digoxin – digestive

sulfasalazine - sulfadiazine hydroxizine – hydralazine

acetaminophen – acetazolamide

Loratadine – Losartan – Lovastatin

fluoxetine , fluvoxamine, fersolin --- melukast – metoral
(سقط جنین)

folic acid – folinic acid (مرگ کودک تحت شیمی درمانی در شیراز)

naproxen 500 , nalidixic acid --- cinarizine – cetirizine

librax – librium

dimenhydrinate – diphenoxylate

plasil - plavix

- رانیتیدین – رمنیل
- بتاهیستین – ب کمپلکس
- سیتالوپرام ۲۰ بجای تیداتور (آتورواستاتین)
 - در یک مرد ۶۰ ساله (تشابه بسته بندی)
- فیناستراید ۵ بجای پردنیزولون ۵
 - در بچه ۸ ساله با ریزش مو سکه ای
- ویال هپارین بجای هیدروکورتیزون
- متوترکسات روزی ۳ عدد بجای هفته ای سه عدد
 - بروز عوارض دارو : پان سایتوپنی – زخم دهان – ...
 - بستری شدن بیمار
- ممانتین بجای مونته لوکاست در بچه ۱۰ ساله
 - خط ناخوانای پزشک
- گلی بنکلامید بجای کاربامازپین
 - با دوزاژ روزانه ۳ عدد – بستری شدن بیمار
- پروژسترون بجای پرومتازین در خانم ۲۰ ساله حامله
- پردنیزولون ۵۰ با دوزاژ روزی ۱ عدد بمدت ۳ ماه بجای سیلدنافیل ۵۰ در کودک ۷ ساله مبتلا به پرفشاری عروق ریه
 - عوارض شدید کورتون در کودک
- گلی بنکلامید بجای سیلدنافیل^{۱۷}

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

• سمت راست نام دارو • واضح

Prednisolone 5 mg , 50 mg

Halopridole 0.5 mg , 5 mg

Imipramine 10 , 25 , 50 , 100 mg

• در صورت عدم درج واحد دارویی

تحویل دارو با حداقل واحد

امکان ایجاد خطای دارویی در دوزاژ دارو و عدم اثربخشی دارو

مشخصات بیمار
مشخصات پزشکی
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو

تعداد دارو

دستور مصرف دارو
قیمت

- درج در سمت راست نام و واحد دارو
- متمایز و با فاصله مناسب از واحد دارو
- علامت قبل از تعداد دارو N= یا #
- بصورت اعداد رومی

I , II , III , IV , V , VI , VII , VIII , VIII (IX) , X , XI , XII ,....., XX , XXX , ...

بیشتر برای تعداد کم کاربرد دارد

امکان اشتباه برای تعداد بالا

- بصورت اعداد انگلیسی 1 , 10 , 20 , 50 , 100 , 200 , ...

• واضح و بدون خط خوردگی

• بدون تعداد = حداقل تعداد

• متناسب با دوره درمان

• متناسب با تعداد دیگر داروها

Dosage

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

■ بصورت متنی (معمولاً فارسی)

هر ۸ ساعت ۱ عدد بعد از غذا

از روز ۵ قاعدگی روزی دو عدد تا ۵ روز

طبق دستور (کمتر وقت گیر است ولی باعث سردرگمی بیمار و اشتباه در مصرف می شود)

■ بصورت اختصاری

OS ، OD ، QD ، (QID)qid ، TID ، TDS ، (bd) bid ، qh ، q24h ، q12h ، hs ، h
مثال: (q6h × 5 days) qs ، po ، prn

■ پیمانه های دارویی

غذاغوری (5^{cc}) tsp ، قاشق دارویی ، قاشق های خانگی، سرنگ، پیمانه های همراه دارو، قطره چکان (1^{cc}=20) (پیمانه ۱۵ سی سی شربت اریترومايسين در کودک ۲ ماهه و بستری بیمار)

■ فاصله با غذا: بیس فسفوناتها (آلندرونات)، لوراتادین ، امپرازول ، اورلیستات ، NSAIDs

■ فاصله با داروهای دیگر: آلومینیم ام جی با کلسیم ، کینولون ها ، تتراسیکلین – کلسیم و آلندرونات

■ توضیح عوارض احتمالی: خواب آلودگی، ناراحتی معده، سردرد(نیتراها، سیلدنافیل)، تغییر رنگ ادرار

■ زمان مصرف

خواب آورها در هنگام خواب و آنهایی که باعث بی خوابی می شوند در طی روز

بعد از شیردهی – قبل از طولانی ترین زمان خواب روزانه نوزاد

■ حداقل دفعات مصرف در روز عدم پذیرش بیمار یک علت عمده شکست درمان است

■ متناسب با سن و شرایط بیمار و الگوی زندگی بیمار

در بسیاری از مردم سه وعده غذایی فاصله دار مصرف نمی شود و یا بیش از سه وعده غذا مصرف می شود

مصرف شربت متادون

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

• رعایت حداقل و حداکثر دوزاژ (محدوده درمانی)

استامینوفن با دوز کمتر از حداقل یا دیکلوفناک ۱۰۰ (آلفن ایکس) هر ۸ یا ۶ ساعت

آزیترومایسین با دستور هر ۸-۶ ساعت ۱ عدد

• توجه به شکل دارویی

نصف کردن قرصهای روکش دار - مصرف خوراکی یا دهانی داروهای غیر خوراکی - احتمال مصرف خوراکی لوسینونهای موضعی (کالامین، لیندان، بخور اکالیپتوس) - تزریق وریدی آمپولهای LA و محلول در چربی یک قاشق مرباخوری بخور اکالیپتوس باعث تشنج و حتی مرگ می شود

• توجه به داروهای ممنوع در حاملگی

ترتینوئین، روآکوتان، استاتین ها، فیناستراید، هورمونها (استروژن، ناندرولون، پروژستینها،...) داروهای شیمی درمانی (متوترکسات)، روغن کرچک، کلومیفن، سیلدنافیل، ارگوتامین ها، الکل کینولونها مثل اسپروفلوگزاسین (تا ۱۸ سالگی نباید استفاده شود)، لیتیموم

• توضیح ساده ترین توصیه ها

تزریق شربت سولفات روی تهیه شده در سرم قندی و مرگ کودک

مادری شیاف استامینوفن را داخل گوش فرزندش که مبتلا به درد گوش و تب بوده است کرد
مادری قطره ویتامین آ د را داخل چشم نوزاد انداخت

نوع بیمه
مشخصات بیمار
مشخصات پزشک
تاریخ نسخه (تاریخ اعتبار بیمه)
سمبل نسخه
ردیف
شکل دارو
نام دارو
واحد دارو
تعداد دارو
دستور مصرف دارو
قیمت

- متناسب با وضعیت مالی بیمار
- پیش بینی فضا برای درج قیمت در نسخه
- سقف تأیید بیمه

توصیه های دیگر

- ظاهر مرتب و منظم نسخه و خط خوانا
- طول دوره درمان و نحوه قطع مصرف دارو
- عدم تجویز داروهایی که عوارض بیشتری از منافع دارند (ترامادول - دگزامتازون)
- دستور نحوه و زمان مصرف ، طول دوره درمان و هدف از مصرف دارو باید توسط هر دو نفر پزشک و داروساز توضیح داده شود و به امید هم نباشند
- سابقه مصرف داروهای قبلی از بیمار سؤال شود تا از تداخلات دارویی و تجویز داروی مشابه داروی مصرفی بیمار جلوگیری شود
- عوارضی از دارو را که بیمار باید بداند مانند خواب آلودگی ، تغییر رنگ ادرار به اطلاع بیمار رسانده شود

Rx

بیمار: سعید پور علی

1. Tab Ciprofloxacin 500mg N=20

هر ۱۲ ساعت اعداد

2. Tab Phencarpyridine 100mg N=20

هر ۱۲ ساعت اعداد

3. Tab Ibuprofen 400mg N=20

هر ۸ ساعت اعداد

4. Tab Metoclopramide 10mg N=30

هر ۸ ساعت اعداد

5. Tab Rokitidine 150mg N=20

صبح اعداد ناشتا

@khate_khodkari

دکتر احسان امینی زاده
ن. پ: ۱۴۴۶۵۶
پزشک عمومی

HOSPITAL SEHAT

Dr. Arastoo S. Hakim

Téhéran, le 192

Rcp.

Daroo_ha

Instagram

Ses. Boudi 4.0
Ouv. Boudi 2.0
Pot. Boudi 2.0
Apt. Ouv. Boudi 15.0
Tr. Valen Ouv 15.0
No. Lund 15.0
Apt. Ouv. Boudi 10.0
Apt. Ouv. Boudi 10.0

Dr. Arastoo S. Hakim
رکنی از سطوح خایین

95-28-2

10 Tm Glyburide Sy #30

11 Cyp Oxycodone Sy #30

12 Tm Memantine Sy #30

زن

بلج اصفهان

@therapy

کانال دارودرمانی

11 تاریخ لغیر

96 14 20

تا آخرین برگ دفتر

14 Tm Glicenclamide Sy #60

15 Tm Metformin Sy #90

16 Tm Lorazepam Sy #30

17 Tm Depakin Sy #90

18 Tm Tranquylor Sy #120

19 Tm Piracetam Sy #90

20 Tm Haloperidol Sy #90

21 Tm Citalopram Sy #60

22 Tm Levostak 20g #30

Handwritten notes in red ink on the right margin.